

विमलाशोक N. pr. eines Wallfahrtsortes MBh. 3, 8047.

विमलाश्या f. N. pr. eines Dorfes RĀGA-TAR. 4, 711.

विमलीकर (विमल + 1. कर) *reinigen, läutern*; davon °करणा *Reinigung, Läuterung*, Bez. einer der zehn Zurichtungsweisen (संस्कार, संस्क्रिया) eines Zauberspruches ĀRADĀTILAKA in SARVADARĢANAS. 170, 11. संचित्य मनसा मन्त्रं ज्योतिर्मन्त्रेण निर्दहेत् । मन्त्रे मन्त्रयं मन्त्री विमलीकरणं हि तत् ॥ 22. 171, 1; vgl. Verz. d. Oxf. H. 98, b, 15. fg. 23. fg.

विमलेश्वरतीर्थ n. N. pr. eines Tirtha Verz. d. Oxf. H. 66, a, 16. 67, b, 18.

विमलेश्वरपुष्करिणीसंगमतीर्थ n. desgl. ebend. 66, a, 16. fg.

विमलोग्य n. N. eines Tantra ebend. 109, a, 16.

विमलोदका f. N. pr. eines Flusses MBh. 9, 2189. विमलोदा 2214.

विमस्तकित (von 2. वि + मस्तक) adj. *enthaupet* WILSON.

विमक्त (2. वि + म) adj. *überaus gross* INDRA. 1, 34. सुमक्त st. dessen MBh. 3, 1747.

विमक्त (2. वि + 1. म) adj. etwa *ergötzlich, lustig*: die Marut RV. 1, 86, 1. 5, 87, 4.

विमक्ती adj. nach ŚĀ. *sehr gross* (sc. देवाः): इन्द्रमिद्रिमकीनी मेघे वृणीतु मर्त्यः RV. 8, 6, 44. könnte *erheiternd, begeisternd* (so v. a. *geistige Getränke*) bedeuten.

विमांस (2. वि + मांस) n. *schlechtes Fleisch* JĀṆ. 2, 297.

विमातर (2. वि + मा) f. gaṇa शुभादि zu P. 4, 1, 123. *Stiefmutter*: विमातर AK. 2, 6, 1, 25. H. 346. KULL. zu M. 9, 118. — Vgl. विमात्रेय.

विमाथ (von 1. मथ् mit वि) m. *das Schütteln, Balgerei*: विमाथं कुर्वते वाजसूतः TBr. 1, 3, 8, 4. ĀT. Br. 3, 8, 3, 36.

विमाथिन् (wie eben) adj. *niederschmetternd*: अथ तपां दत्तमुखं तपात्तरविमाथिनीम् । दैवस्येव गतिं तत्र तस्थौ शोचन्स तो प्रियाम् ॥ KATHĀS. 10, 139.

1. विमान (von 2. मा mit वि) 1) adj. (f. ई) *durchmessend, durchziehend, von einem Ende zum andern reichend*; gewöhnlich in Verbindung mit रजसस्. रजसो विमानं सप्तचक्रं रथम् RV. 2, 40, 3. 3, 26, 7. 7, 87, 6. 10, 93, 17. 121, 5. AV. 9, 3, 15. पन्थोः 4, 2, 3. Soma RV. 9, 62, 14. Gandharva 10, 139, 5. अङ्गम् 9, 86, 45. विमानं दृष्ट्वो मध्यं आस्त आपप्रविवेदीसी अत्तरिक्तम् VS. 17, 59. die Aṣvin MBh. 1, 722 (विगतं मानं प्रमासाधनं यतस्तौ NILAK.). — 2) m. n. gaṇa अर्थर्चादि zu P. 2, 4, 31. Verz. d. Oxf. H. 191, b, 4. Siddh. K. 249, a, 10. a) *ein durch die Luft fliegender palastähnlicher Wagen der Götter* (in den Märchen überh. *ein durch die Luft fahrender Wagen*) AK. 1, 1, 1, 43. 66. H. 89. 190. an. 3, 417. MED. n. 129. HALĀJ. 1, 83. MBh. 1, 1257. 4649. 4831. 3, 1745. 2134. 11920. 3, 3616. 5180. R. 1, 44, 20. 70, 3. 2, 27, 9. 64, 48. R. GORR. 1, 3, 10. 13. 3, 48, 6. 34, 6. 5, 13, 2. 6, 106, 10. Suṣr. 1, 113, 20. RAGH. 12, 104. 13, 1. KUMĀRAS. 2, 45. VIKR. 4, 1. 11, 17. Spr. 2180. PĀNĀT. III, 184. KATHĀS. 29, 49. 46, 122. fgg. °च्युतो ऽमर्त्यः RĀGA-TAR. 4, 72. BHĀG. P. 2, 9, 12. 3, 13, 20. 16, 31. 23, 12. 37. fg. 4, 3, 6. 9, 10. 56. 5, 1, 8. 17, 4. 6, 8, 37. MĀRK. P. 13, 67. PĀNĀT. 1, 7, 46. Verz. d. Oxf. H. 78, b, 26. नौ° *schifförmig* RAGH. 16, 68. विमानप्रतिमा तत्र मयेन मुक्तं सभाम् MBh. 1, 132. 2, 13. °प्रतिमः प्रासादः 13, 2832. °प्रतिमं गृहम् Verz. d. Oxf. H. 32, a, 5. तारा° Ind. St. 10, 312. fg. — b) *ein kaiserlicher Palast*, = सार्वभौमगृह H. an. MED. *ein siebenstöckiger Palast* NIGHANṬU beim Schol. zu R. ed. Bomb.

1, 8, 16. *eine Kapelle von best. Form* VARĀH. BH. S. 36, 17. जालगवात-कपुक्ता विमानसंज्ञस्त्रिसप्तकायामः 22. — वातायन° MBh. 3, 3998. R. 1, 3, 13. 2, 33, 3. 39, 15. R. GORR. 2, 39, 13. 3, 36, 3. MEGH. 64. 70. RAGH. 17, 9. KUMĀRAS. 7, 40. °गृह R. ed. Bomb. 1, 3, 16. Heut zu Tage bezeichnet das Wort *eine Art Thurm*; vgl. Mrs. MANNING, Anc. and Med. India I, 423. Diese Bed. kann das Wort in अतःपुरविमानेषु R. 5, 32, 8 haben. — c) *Schiff, Boot* (पानपात्र) MED. — d) *Pferd* MED. — 3) n. a) etwa *Ausdehnung* (wenn überhaupt der Text richtig ist): रजसः RV. 10, 123, 1. Vgl. अग्नि°. — b) *Maass, Maassstab*: वि मानमग्निर्वयुं च वाधताम् RV. 3, 3, 4. Bez. einer der acht स्थान im Ājurveda MADHUS. in Ind. St. 1, 21, 2. wohl *die Lehre von Maass und Gewicht*. — c) *das Messen*: वेदि° ĀT. Br. 10, 2, 3, 10. — Vgl. विमानिक.

2. विमान (von मन् mit वि) m. *Geringachtung*: अ° Verehrung: विप्राणाम् HARIV. 12039.

3. विमान (2. वि + 1. मान) adj. *der Ehre baar, entehrt, geschändet* BHĀG. P. 5, 13, 10.

विमानक 1) = 1. विमान 2) a) KATHĀS. 43, 274. 46, 31 (am Ende eines adj. comp.). वातयत्न° 43, 44. यत्न° 201. — 2) = 1. विमान 2) b) R. 2, 80, 20. nach dem Comm. *ein siebenstöckiger Palast, eher Thurm*.

विमानता f. nom. abstr. zu 1. विमान 2) a) VIKR. 137. KATHĀS. 119, 72. — Hier und da fälschlich für विमानना, z. B. Spr. (II) 196, v. l. 446, v. l.

विमानतल n. dass. KATHĀS. 119, 79.

विमानन (vom caus. von मन् mit वि) n. und f. आ. 1) *Geringschätzung, geringschätzige Behandlung, Beschimpfung*: विमाननात्तपोः (des Brahmanen und des Kriegers) MBh. 12, 2779. स्वयस्य KĀM. NITIS. 13, 26. प्राप्ता विमाननाद्योगाः MBh. 14, 443. उद्धरिव निम्नगाशतिष्वभवास्यास्य विमानना वाचित् RAGH. 8, 8. KUMĀRAS. 5, 43. Spr. (II) 196 (Conj.). पूष्यानाम् 446 (Conj.). (I) 2123. Gegens. संमानना 4364. मया विमानना प्राप्ता KATHĀS. 23, 2. अन्वभावि तदग्रे ऽपि ब्राह्मणैर् विमानना RĀGA-TAR. 4, 640. 3, 339 (mit der ed. Calc. विमाननावि° zu lesen). विमाननात्तत्° 6, 277. मित्राणां चाविमानना Spr. 4714, v. l. Am Ende eines adj. comp.: अतर्ज्ञातविमानना KATHĀS. 13, 72. अतर्विमानना 91, 19. — 2) *das Versagen, Abschlagen*: दौहदविमानन Suṣr. 1, 322, 13. दौहदे विमानना 21.

विमानपाल m. *Hüter eines Götterwagens* MBh. 3, 4046.

विमानयितव्य (vom caus. von मन् mit वि) adj. *gering zu schätzen, zu beschimpfen* MBh. 12, 4326.

विमानुष (2. वि + मा)° adj. *mit Ausschluss der Menschen* VARĀH. BH. S. 86, 28.

विमान्य adj. = विमानयितव्य ĀṬK. 116.

विमाय (2. वि + माय) adj. *der Zauberkraft beraubt* RV. 10, 73, 7.

1. विमार्ग (2. वि + मार्ग) m. *Abweg* (eig. und übertr.): चरन्विमार्गान् MBh. 3, 1582. °स्थौ ग्रहाविव 8, 662. विमार्गे स्थितः R. 5, 89, 35. °प्रस्थित ĀṬK. 103. °गमन Suṣr. 1, 81, 21. 263, 7. °ग 2, 401, 4. °दृष्टि in falscher Richtung blickend 332, 8.

2. विमार्ग (wie eben) adj. *auf Abwegen sich befindend* MBh. 13, 341. धर्मात्मानो महात्मानो विमार्गपरिपन्थिनः MĀRK. P. 37, 3.

3. विमार्ग (von 1. मर्स् mit वि) m. *Besen oder Bürste* ĀṬK. und WILSON ohne Angabe einer Aut.